

Deadline advies ASD	23-02-2021
Thema	Participatie
College-/raadsvoorstel	Beleidsregels giften Participatiewet Gemeente Best 2021
Corsa nr voorstel	BL21-03846
Bijlage(n)	2
Beleidsmedewerker	Hans Schocke
Vakafdeling	Afdeling Regie en Ontwikkeling
Kopiehouder ASD	Geert-Jan van Hal
Kenmerk ASD	ASDB21.047.02

Consultatief advies

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Best

De Adviesraad Sociaal Domein Best brengt hierbij **gevraagd** advies uit over het voorstel “Beleidsregels giften Participatiewet Gemeente Best 2021.

Totstandkoming advies

Voor het opstellen van het advies hebben wij, mede gezien het korte tijdsbestek waarbinnen het advies tot stand diende te komen, geen intensief contact kunnen zoeken met mensen die zijn en/of zouden kunnen worden geraakt door deze beleidsregels. Wel is bij het beoordelen van deze beleidsregels geput uit eerdere ervaringen met betreffende bijstandsgerechtigden. Verder is kennisgenomen van de berichtgeving rondom ‘de boodschappenmevrouw’ en uiteraard de toelichting op de regels zoals door de betrokken ambtenaar opgesteld.

Advies/conclusie

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert het college om **wel** in te stemmen met het voorstel.

Argumenten

De gemeente Best volgt landelijke regelgeving, met een lokale aanpassing met betrekking tot de hoogte van het vrijstellingsbedrag van € 750,-. Dit bedrag ligt iets boven het gemiddelde dat door andere gemeenten reeds is toegepast. Het is te overwegen om de argumentatie te volgen die een aantal grote gemeenten (waaronder Amsterdam) volgt; € 100,- per maand, ergo € 1.200,- per jaar.

Risico's

Risico blijft, bij welk vrijstellingsbedrag dan ook, dat er schrijnende situaties kunnen ontstaan als het bedrag wordt overschreden. Maatwerk is dan ook geboden.

Een tweede risico kan zijn dat de ene bijstandsgerechtigde net iets ‘handiger’ is in het omgaan met giften dan de ander. Zo kan eerlijkheid worden bestraft en het nalaten van communiceren van giften worden beloond.

Aandachtspunten

In navolging van hetgeen is genoemd onder Risico's, wil de adviesraad benadrukken dat bij de toepassing van de regels maatwerk wordt verricht, onder het adagium; In de geest van de wet en niet naar de letter van de wet.

-
- De beleidsmedewerker stuurt de adviesaanvraag naar de ASD: info@asdb.nl
 - De ASD stuurt het advies digitaal naar de gemeente: info@gembest.nl
 - De ASD ontvangt een bevestiging van het ingediende advies van info@gembest.nl
 - De beleidsmedewerker voegt het advies van de ASD toe aan het college- of raadsvoorstel.
 - Nadat het college een besluit heeft genomen, informeert de beleidsmedewerker de ASD hierover met het daarvoor opgestelde format. De beleidsmedewerker legt uit op welke wijze het advies van de ASD in het collegevoorstel is meegenomen. Let op als niet binnen 6 weken een besluit wordt genomen, geeft de beleidsmedewerker dit door aan de ASD. De beleidsmedewerker houdt de ASD op de hoogte van de voortgang.
 - Als het een raadsvoorstel betreft, kan de ASD gebruik maken van het insprekrecht.

IN21-00622/

IN21-00622

Graag ontvangen wij een reactie op dit advies met daarbij informatie over het door u genomen besluit.

Namens de Themagroep Participatie van de Adviesraad Sociaal Domein Best,

Datum, 3 maart 2021

Freke van der Esch
Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein

-
- De beleidsmedewerker stuurt de adviesaanvraag naar de ASD: info@asdb.nl
 - De ASD stuurt het advies digitaal naar de gemeente: info@gembest.nl
 - De ASD ontvangt een bevestiging van het ingediende advies van info@gembest.nl
 - De beleidsmedewerker voegt het advies van de ASD toe aan het college- of raadsvoorstel.
 - Nadat het college een besluit heeft genomen, informeert de beleidsmedewerker de ASD hierover met het daarvoor opgestelde format. De beleidsmedewerker legt uit op welke wijze het advies van de ASD in het collegevoorstel is meegenomen. Let op als niet binnen 6 weken een besluit wordt genomen, geeft de beleidsmedewerker dit door aan de ASD. De beleidsmedewerker houdt de ASD op de hoogte van de voortgang.
 - Als het een raadsvoorstel betreft, kan de ASD gebruik maken van het inspreekrecht.

IN21-00622/

IN21-00622

Beleidsregels giften Participatiewet gemeente Best 2021

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Best,

in zijn vergadering van 2021,

gelet op artikel 1:3 van de Algemene wet Bestuursrecht en artikel 31, tweede lid, onderdeel m van de Participatiewet;

Besluit tot vaststelling van de volgende beleidsregels:

Beleidsregels giften Participatiewet gemeente Best 2021

- **Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen**

1. Artikel 1. Begripsbepaling

- 1. In deze beleidsregels wordt verstaan onder:
 - a. wet: de Participatiewet
 - b. belanghebbende: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken.
 - c. gift: een bijdrage met een onverplicht karakter.

- **Hoofdstuk 2. Giften**

Artikel 2. Giften in de vorm van geld

1. Voor alle giften wordt een drempelbedrag van € 750,00 per kalenderjaar gehanteerd.
2. Een gift of giften die het drempelbedrag overstijgen, worden tot de middelen van de belanghebbende gerekend.

Artikel 3. Giften voor bijzondere kosten

1. Giften worden niet als middelen voor de bijstand aangemerkt, voor zover deze worden verstrekt voor kosten waarvoor anders bijzondere bijstand verstrekt had kunnen worden.
2. Giften in de vorm van verstrekkingen van de voedselbank, kledingbank, speelgoedbank en soortgelijke charitatieve instellingen worden niet als middel beschouwd.
3. Voor alle giften geldt een meldingsplicht.
4. Voor alle giften voor bijzondere kosten wordt een drempelbedrag van € 750,00 gehanteerd.

Artikel 4. Giften in natura

1. Voor alle giften in de vorm van natura wordt een drempelbedrag van € 750,00 gehanteerd.
2. Een gift of giften in natura die het drempelbedrag overstijgen, worden tot middelen van de belanghebbende gerekend.

- **Hoofdstuk 3 Slotbepalingen**

Artikel 5. Inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021.

Toelichting

Algemeen

De definitie van een gift kan worden omschreven als 'een betaling uit vrijgevigheid door een natuurlijk persoon of een instelling, waarvoor niets wordt terugverlangd'. Deze beleidsregel geeft aan hoe er met het ontvangen van giften moet worden omgegaan. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen giften van instellingen en giften van personen. Door giften niet volledig in aanmerking te nemen, wordt voorkomen dat de Participatiewet een ontmoediging vormt voor de vrijgevigheid van instellingen of personen. Het uitgangspunt hierbij is dat kerkelijke, particuliere en maatschappelijke initiatieven zoveel mogelijk worden gerespecteerd. Wanneer deze giften niet leiden tot een duidelijke besparing op de kosten van levensonderhoud, zal vrijlating in beginsel mogelijk moeten zijn. Dit mag niet leiden tot een bestedingsniveau dat onverenigbaar is met wat op bijstandsniveau gebruikelijk is. Gezien het minimumbehoeftekenarakter van de bijstand kan de vrijlating daarom niet onbeperkt zijn.

Bij het vaststellen van deze beleidsregels is geen onderscheid gemaakt tussen uitkeringsgerechtigden van 18 tot 21 jaar die in vergelijking met personen van 21 jaar en ouder een lagere bijstandsnorm ontvangen. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de landelijke zienswijze met betrekking tot kwetsbare jongeren (zie ook Gemeentenieuws SZW 2018 3). Kwetsbare jongeren vallen vaak tussen wal en schip wat betreft (schuld)hulpverlenende instanties. Het is wenselijk om (verdere) schuldproblematiek te voorkomen bij deze groep. Er is daarom gekozen om geen aparte (beleids-)regel op te nemen voor jongeren van 18 tot 21 jaar.

Uit deze beleidsregels volgt wanneer giften in de bijstand tot de middelen moeten worden gerekend. Het omgekeerde is niet per definitie het geval. Wanneer er sprake is van giften die buiten deze beleidskaders vallen, betekent het niet automatisch dat mag worden aangenomen dat deze niet tot de middelen gerekend hoeven worden. Ten aanzien van deze giften zal altijd nog een specifieke afweging moeten worden gemaakt of de gift uit het oogpunt van bijstandsverlening verantwoord is.

De genoemde criteria in deze beleidsregels zijn slechts handvatten om tot een redelijke afweging te komen wat wel en wat niet verantwoord is in het kader van (verdere) bijstandsverlening: in bijzondere gevallen kan het individualiseringsprincipe worden toegepast.

Artikelsgewijs

Artikel 1. Begripsbepaling

Eerste lid: een gift kan zowel eenmalig verstrekt zijn of een zeker periodiciteit kennen. Daarnaast kunnen giften in verschillende vormen aan de belanghebbende worden geschonken: per bankoverschrijving, contant of in natura. Voor het vaststellen van de economische waarde van giften in natura wordt gebruik gemaakt van de NIBUD-prijzengids. Uitzonderingen op giften in natura zijn giften die worden verstrekt vanuit charitatieve instellingen, zoals de Voedselbank, Kledingbank, Fonds Bijzondere Noden, Stichting Leergeld etc. Dergelijke giften worden buiten beschouwing gelaten.

Artikel 2. Giften

Eerste lid: bij het vaststellen van de hoogte van de vrijlating is aansluiting gezocht bij een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep: 25-1-2012, nr. 09/5310 WWB, ECLI:NL: CRVB:2012. In deze uitspraak heeft de Raad besloten dat giften verantwoord zijn om vrij te laten, voor zover deze per kalenderjaar beneden de voor die persoon geldende bijstandsnorm per maand blijft. Vanuit een praktisch en systeemtechnisch oogpunt, is gekozen voor een vast drempelbedrag van € 750,00 per jaar per uitkering. Daarnaast zorgt een vast bedrag voor gelijkheid onder alle belanghebbenden, ook wanneer men gedurende het jaar meerdere uitkeringsnormen ontvangt. Voor de uitvoering van deze beleidsregels gelden de vrijlatingen per uitkering, niet per persoon. Dit houdt in dat voor een alleenstaande ouder en gehuwden (en daarmee gelijkgestelden) dezelfde vrijlating van toepassing is als voor een alleenstaande.

Er geldt wel een meldingsplicht voor het ontvangen van giften, ondanks het feit dat giften lager dan € 750,00 niet van invloed zijn op het recht op uitkering. Daarmee vallen deze giften niet onder de werkingssfeer van artikel 17, lid 1, Participatiewet.

Het drempelbedrag ad € 750,00 wordt toegerekend aan een kalenderjaar (1 januari tot en met 31 december). Wanneer iemand minder dan het drempelbedrag aan giften heeft ontvangen, mag het restant niet mee worden genomen naar het volgend jaar. Voor mensen die gedurende het jaar een uitkering toegekend hebben gekregen, geldt dat de drempel van € 750,00 geldt voor de periode van de aanvraag van de bijstandsuitkering tot en met 31 december van dat jaar.

Tweede lid: wanneer de gift het drempelbedrag van € 750,00 overstijgt, dient het meerdere als middel in aanmerking genomen te worden. Bij de beoordeling of een bijdrage als een gift kan worden beschouwd is het niet van belang of deze eenmalig is verstrekt of een zekere periodiciteit kent. Ook is het niet van belang of de bijdrage door een natuurlijk persoon of particuliere instelling plaatsvindt. Doorslaggevend is of de bijdrage een onverplicht karakter kent. Bijdragen die zijn gebaseerd op wederkerige overeenkomsten (zoals leningen) kunnen om die reden dan ook niet aangemerkt worden als giften. Er kan pas worden aangenomen dat er sprake is van een lening als er een daadwerkelijk terugbetalingsverplichting bestaat. Hiervoor hoeft niet altijd een schriftelijk bewijsstuk aangeleverd te worden (ECLI:NL: CRVB:2011: BQ6012).

Giften boven het vastgestelde drempelbedrag hebben meestal het karakter van inkomsten. Er is sprake van een besteedbaar inkomen dat hoger ligt dan het bestaansminimum. Dit is vanuit het oogpunt van bijstandsverlening niet aanvaardbaar. Er zal volgens artikel 32 lid 1 en artikel 58 lid 4 van de wet verrekening plaatsvinden met de bijstand voor wat betreft het bedrag dat het drempelbedrag overstijgt. Indien dit niet (meer) mogelijk is, dient (voor het resterende gedeelte) een terugvordering opgesteld te worden. Wanneer de gift zodanig hoog is, dat deze niet verrekend kan worden met de bijstand zal het meerdere worden toegerekend aan het vermogen van de belanghebbende.

Voorbeeld

Er wordt een gift ontvangen ter hoogte van € 3000,00. Het gevolg is dat een bedrag van € 750,00 wordt vrijgelaten van deze gift (er blijft dan nog € 2500,00 over). Er zal geen bijstand worden verstrekt gedurende de maand waarin de gift ontvangen is, omdat de gift, minus de vrijlating de van toepassing zijnde bijstandsnorm overstijgt. Als het bedrag van de gift zo hoog is dat dit niet (in zijn gehele omvang) verrekend kan worden op de maanduitkering, dan zal het meerdere (de gift van € 3.000,00, minus de vrijlating van € 750,00 minus de van toepassing zijnde norm) worden toegerekend aan het vermogen van belanghebbende. Als het vermogen van de belanghebbende onder de voor hem geldende vermogensvrijlating blijft, zal zijn uitkering niet worden beëindigd.

Artikel 3. Giften voor bijzondere kosten

Giften voor kosten waarvoor bijzondere bijstand mogelijk is, worden niet tot de middelen gerekend wanneer deze het drempelbedrag van € 750,00 niet overstijgen.

Artikel 4. Giften in de vorm van natura

Een gift hoeft niet enkel verstrekt te worden in de vorm van geld. Dit kan ook in de vorm van natura zijn. Hierbij is eveneens sprake van een vrijlating ter hoogte van € 750,00. Bij een gift in natura is echter het 'beschikkingsvereiste' van toepassing.

Voorbeeld: Een gift in natura kan zijn een gekregen vliegticket, welke rechtstreeks is betaald door een derde aan het reisbureau, een gekregen auto of juwelen. Het gaat hier echter niet om een geldbedrag waar beschikking over bestaat en daarom is het geen middel. De verkregen gift in natura zal omgerekend worden naar een geldelijke waarde waarvan € 750,00 wordt vrijgelaten en het(eventuele) meerdere zal worden toegerekend aan het vermogen. Omdat het meerdere zal worden toegerekend aan het vermogen en niet aan het inkomen zal er geen verrekening plaats vinden met de bijstand zoals dat wel van toepassing is bij een gift in de vorm van geld.

Bovenstaand houdt niet in dat al hetgeen is verkregen in natura geen inkomen kan zijn.

Artikel 5. Inwerkingtreding

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Toelichting op adviesaanvraag voor werkgroep PW Adviesraad Sociaal Domein.

Er was recent veel landelijke ophef over terugvorderen van giften in de vorm van bijvoorbeeld boodschappen die bijstandsgerechtigden krijgen van bv. ouders of kennissen.

Dit is ook in de tweede kamer op de agenda gekomen.

Er zijn amendementen en moties over ingediend.

Eén van de amendementen luidde:

TWEDE KAMER DER STATEN- GENERAAL	2
Vergaderjaar 2020-2021	
35.394	Wijziging van de Participatiewet en enkele andere wetten in verband met het verbeteren van de regeling voor loonkostensubsidie en enkele andere wijzigingen (uitvoeren breed offensief)
Nr. D66-01	AMENDEMENT VAN DE LEDEN VAN BEUKERING- HULBREGTS EN PETERS
Ontvangen [Datum]	
De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:	

Na artikel I, onderdeel K, worden twee onderdelen ingevoegd, luidende:

Ka

In artikel 47b wordt "58, eerste, tweede, vierde, vijfde, zevende en achtste lid" vervangen door "58, eerste, tweede, vierde en vijfde lid".

Kb

Artikel 58 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "vordert de kosten van bijstand terug" vervangen door "kan de kosten van bijstand geheel of gedeeltelijk terugvorderen".

2. In het tweede en derde lid wordt "voorzover" telkens vervangen door "voor zover".

3. Het zevende en achtste lid vervallen.

Toelichting

Het college van burgemeester en wethouders (college) is momenteel verplicht om het volledige onterecht ontvangen bedrag terug te vorderen. Deze dwingende formulering kan leiden tot schrijnende situaties. Zo kan het voorkomen dat een persoon die afhankelijk is van een bijstandsuitkering een bedrag van enkele duizenden euro's moet terugbetalen vanwege een vergissing. Dit is een onwenselijke situatie.

De huidige hardheidsclausule in het achtste lid van dit artikel biedt onvoldoende ruimte voor gemeenten om in dit soort gevallen maatwerk toe te passen. Dit rechtvaardigt een aanpassing van het eerste lid.

Dit amendement geeft het college de mogelijkheid om slechts een gedeelte van het onterecht ontvangen bedrag terug te vorderen wanneer zij dit wenselijk acht. Hierbij kan onder andere rekening gehouden worden met de mate van verwijtbaarheid bij de schending van de inlichtingenplicht en de financiële draagkracht van de betrokkene. Het lokale bestuur krijgt zo ruimte voor maatwerk.

De leden zeven en acht vervallen in de voorgestelde tekst, omdat deze voorzien in bevoegdheden van het bestuur om in specifieke gevallen geheel of gedeeltelijk af te zien van de terugvordering. Nu met dit voorstel een algemene beslissingsruimte ontstaat voor het bestuur. Dit

Deze zouden worden besproken op 8 februari 2021.

Daarmee zou ruimte in de PW komen om gemeenten bewegingsruimte geven rondom dit onderwerp. De PW is nu heel star daarin. Terugvorderen moet dus verplicht.

Uiteindelijk heeft het CDA de motie over de verkiezingen heen getild en dat zal dus mogelijk pas in mei/juni? worden geregeld. Dat is teleurstellend.

Uit onderzoek dat ik vervolgens heb gedaan, is gebleken dat er al diverse gemeenten in Nederland zijn die dit dus zelf al hebben geregeld. Zelfs al voordat deze amendementen er kwamen.

Dit is intern besproken en de gemeente Best wil dit ook regelen voor de inwoners. Ook wij ervaren soms de onrechtvaardigheid in de hierin starre PW. Giften die nu eenmaal onderling tussen mensen uit hulpvaardigheid of ondersteuning worden gedaan, komen natuurlijk vaker voor.

Ook wij hebben terugvorderingen, die nu nog moeten worden gedaan rondom dit soort giften.

De landelijke bedragen die door gemeenten worden gehanteerd rondom vrijlating van giften variëren nogal. Dit gaat van 300 euro tot boven de 1000 euro per jaar. Dit is bij uitstek gemeentelijk beleid; je kan dit doen of niet doen.

Na een eerste voorstel daarvoor 500 te nemen, wordt het voorstel om 750 euro per jaar te gaan hanteren hiervoor. Net wat boven het gemiddelde. Daarmee lopen wij vooruit op de aanpassing van de landelijke wetgeving. Daaraan moeten wij ons dan uiteindelijk wel committeren. Tot die tijd is het in Best tenminste geregeld. Overigens denk ik dat de landelijke politiek de hoogte van de vrijstelling niet gaat bepalen, maar slechts de mogelijkheid.

Dit is vervolgens door mij in een nieuwe beleidsregel opgenomen.

Deze leg ik jullie nu voor ter advisering.

Hoe sneller deze er ligt, des te sneller deze kan ingaan.

Graag jullie reactie, waarvoor vast mijn dank.

Met vriendelijke groeten van Hans Schocke